

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

YVES BOT

prezentate la 11 septembrie 2008¹

1. În cadrul prezentei cauze, Curtea este sesizată cu o cerere de interpretare a articolului 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere² din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii³.

2. Această dispoziție conferă unui membru al familiei unui lucrător turc, care a fost autorizat să se alăture acestui lucrător pe teritoriul statului membru gazdă și care locuiește pe teritoriul acestui stat de cel puțin trei ani, dreptul să accepte orice ofertă de încadrare în muncă pe acest teritoriu.

3. În special, instanța de trimitere solicită să se stabilească în ce măsură copilul unui

lucrător turc se poate prevala de drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80, atunci când acest lucrător a intrat în calitate de refugiat politic pe teritoriul statului membru gazdă. Instanța de trimitere dorește de asemenea să se stabilească dacă acest copil poate beneficia de drepturile menționate, în cazul în care lucrătorul turc, în cursul perioadei de trei ani în care a avut reședința prevăzută de această dispoziție, a fost încadrat în muncă timp de doi ani și șase luni, iar, ulterior, a fost șomer în cursul ultimelor șase luni. În cele din urmă, se solicită Curții să stabilească în ce măsură copilul unui lucrător turc poate pierde beneficiul drepturilor conferite de dispoziția menționată, în cazul în care se constată că lucrătorul turc a dobândit statutul de refugiat politic și, prin urmare, dreptul său de ședere ca urmare a unor declarații mincinoase.

4. În prezentele concluzii vom arăta de ce, în opinia noastră, dispozițiile Deciziei nr. 1/80 sunt aplicabile unui lucrător turc care a intrat pe teritoriul statului membru gazdă în calitate de refugiat politic și membrului familiei sale. În continuare, vom propune Curții să interpreteze articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 în sensul în care copilul unui lucrător turc poate invoca drepturile conferite în temeiul acestei dispoziții în cazul în care, în cursul perioadei cerute de trei ani, acest lucrător a fost încadrat în muncă timp de doi ani și șase luni și a fost

1 — Limba originală: franceza.

2 — Consiliul de asociere a fost înființat prin Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia, care a fost semnat la 12 septembrie 1963, la Ankara, de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte. Acest acord a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele Comunității prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963 (JO 1964, 217, p. 3685, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 10, denumit în continuare „Acordul de asociere”).

3 — Decizia nr. 1/80 este disponibilă în *Acordul de asociere și protocoalele CEE-Turcia și alte texte de bază*, Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, Bruxelles, 1992.

șomer în cursul ultimelor șase luni. În cele din urmă, vom propune Curții să declare că articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care un lucrător turc a obținut statutul de refugiat politic ca urmare a unui comportament fraudulos, membrul familiei sale poate invoca drepturile conferite de această dispoziție doar dacă retragerea permisului de ședere al acestui lucrător a avut loc după expirarea termenului prevăzut de trei ani în care au locuit împreună.

ocupare a forței de muncă și a condițiilor de viață ale poporului turc”⁴.

6. Realizarea progresivă a liberei circulații a lucrătorilor turci prevăzută de acordul menționat trebuie să se realizeze potrivit metodelor stabilite de Consiliul de asociere, care are sarcina de a asigura punerea în aplicare și dezvoltarea treptată a regimului de asociere⁵.

I — Cadrul juridic

A — Dreptul comunitar

1. Acordul de asociere

5. În scopul reglementării liberei circulații a lucrătorilor turci pe teritoriul Comunității, a fost încheiat, la 12 septembrie 1963, un acord de asociere între aceasta din urmă și Republica Turcia. Acest acord are drept scop „să promoveze consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor comerciale și economice între părți, ținând seama pe deplin de necesitatea de a asigura dezvoltarea accelerată a economiei Turciei și ridicarea nivelului de

2. Decizia nr. 1/80

7. Astfel, Consiliul de asociere a adoptat Decizia nr. 1/80 care are, în special, ca obiect îmbunătățirea situației juridice a lucrătorilor și a membrilor familiilor acestora, în raport cu regimul instituit prin Decizia nr. 2/76 a Consiliului de asociere din 20 decembrie 1976. Această din urmă decizie prevedea un drept cu efect treptat de acces la încadrarea în muncă în statul membru gazdă, în favoarea lucrătorilor turci, precum și dreptul de a avea acces la învățământ în acest stat, în favoarea copiilor acestor lucrători.

⁴ — A se vedea articolul 2 alineatul (1) din Acordul de asociere.

⁵ — A se vedea articolul 6 din Acordul de asociere.

8. Dispozițiile aplicabile drepturilor lucrătorilor turci și drepturilor membrilor familiilor acestora sunt prevăzute la articolele 6 și 7 din Decizia nr. 1/80.

— beneficiază, în acest stat membru, după patru ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, de accesul liber la orice activitate salariată, la alegerea sa.

9. Articolul 6 din această decizie este redactat după cum urmează:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor articolului 7 referitor la accesul liber la încadrarea în muncă a membrilor familiei sale, lucrătorul turc, care este încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru:

(2) Concediile anuale și absențele pentru motive de maternitate, de accident de muncă sau de boală de scurtă durată sunt asimilate perioadelor de încadrare legală în muncă. Perioadele de șomaj involuntar, constatate în mod corespunzător de autoritățile competente, și absențele pentru motive de boală de lungă durată, fără a fi asimilate perioadelor de încadrare legală în muncă, nu aduc atingere drepturilor dobândite în temeiul perioadei anterioare de încadrare în muncă.

— are dreptul, în acest stat membru, după un an în care a fost încadrat în muncă în mod legal, la reînnoirea permisului său de muncă la același angajator, dacă acesta dispune de un loc de muncă;

(3) Normele detaliate de aplicare a dispozițiilor alineatelor (1) și (2) sunt stabilite de reglementările naționale.” [traducere neoficială]

— are dreptul, în acest stat membru, după trei ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal și sub rezerva priorității ce trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității, să accepte o altă ofertă din partea unui angajator, la alegerea sa, făcută în condiții obișnuite și înregistrată la serviciile de ocupare a forței de muncă din acest stat membru, în cadrul aceleiași profesii;

10. Articolul 7 din Decizia nr. 1/80 prevede:

„Membrii familiei unui lucrător turc încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru, care au fost autorizați să se alăture acestuia:

- au dreptul să accepte — sub rezerva priorității ce trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității — orice ofertă de încadrare în muncă, dacă locuiesc în mod legal pe teritoriul acestui stat de cel puțin trei ani;

publică, de siguranță publică și de sănătate publică”. [traducere neoficială]

- beneficiază, pe teritoriul acestui stat, de accesul liber la orice activitate salariată, la alegerea lor, în cazul în care locuiesc în mod legal de cel puțin cinci ani pe teritoriul acestui stat.

3. Directiva 2004/83/CE

Copiii lucrătorilor turci care au urmat o formare profesională în țara gazdă vor putea să accepte orice ofertă de încadrare în muncă în statul membru respectiv, indiferent de durata pentru care au avut reședința în acest stat membru, cu condiția ca unul dintre părinții lor să fi fost în mod legal încadrat în muncă în statul membru respectiv de cel puțin trei ani.” [traducere neoficială]

12. Directiva 2004/83/CE⁶ are ca obiect stabilirea unor norme minime pentru calificarea și pentru statutul resortisanților țărilor terțe și al apatrizilor în calitate de refugiați, pentru a se asigura că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a acestor persoane⁷.

13. În temeiul articolului 38 alineatul (1) din Directiva 2004/83, statele membre trebuie să se conformeze acesteia până la 10 octombrie 2006. Această directivă a intrat în vigoare la 20 octombrie 2004⁸.

11. Articolul 14 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80 prevede că dispozițiile capitolului II secțiunea 1 din aceasta, care cuprinde articolele 6 și 7, „sunt aplicate sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine

6 — Directiva Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

7 — A se vedea considerentul (6).

8 — A se vedea articolul 39.

B — *Convenția de la Geneva*

turi și avantaje acordate, independent de această convenție, refugiaților”.

14. Convenția privind statutul refugiaților⁹ a fost semnată la Geneva la 28 iulie 1951 și ratificată de Republica Federală Germania la 1 decembrie 1953. Obiectivul acesteia este de a permite refugiaților și apatrizilor să li se acorde un statut, precum și o recunoaștere internațională.

II — **Acțiunea principală**

17. Situația tatălui reclamantului din acțiunea principală este următoarea:

15. Astfel, în temeiul articolului 1 A alineatul 2 din această convenție, termenul „refugiat” este aplicabil oricărei persoane care, „ca urmare a unei temeri fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor politice, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări; sau orice apatrid care se află în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară”.

18. Ali Altun este un resortisant turc. Acesta a ajuns în Germania la 27 martie 1996 ca solicitant de azil. Prin decizia din 19 aprilie 1996, Biroul federal pentru recunoașterea refugiaților străini i-a recunoscut acest statut. În acest scop, la 23 mai 1996, autoritatea locală competentă pentru străini din Mönchengladbach i-a emis un document de călătorie internațional, precum și o autorizație de ședere pe perioadă nedeterminată în Germania.

16. Articolul 5 din Convenția de la Geneva prevede că „[n]icio dispoziție din această convenție nu aduce atingere celorlalte drep-

9 — *Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954). Convenție, astfel cum a fost modificată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”).

19. Ali Altun a locuit la Stuttgart de la 1 mai 1999 până la 1 ianuarie 2000, dată de la care acesta locuiește la Böblingen.

20. În luna iulie 1999, acesta a început o activitate profesională la o agenție de plasare a personalului temporar din Stuttgart. Ulterior, de la 1 aprilie 2000, acesta a lucrat ca muncitor într-o întreprindere de producție de alimente. La 1 iunie 2002, această întreprindere s-a declarat insolubilă. Ali Altun a fost eliberat de obligația de muncă și a fost invitat să se declare șomer la Biroul pentru încadrare în muncă. La 31 iulie 2002, raportul de muncă dintre Ali Altun și întreprinderea de producție de alimente a încetat în mod oficial.

21. Între 1 iunie 2002 și 26 mai 2003, acesta a primit ajutor de șomaj.

22. Încă din luna iunie 1999, Ali Altun, a cărui familie rămăsese în Turcia, solicitase reîntregirea familiei pentru soția sa, fiul și fiicele sale.

23. Fiul său, Ibrahim Altun, reclamantul din acțiunea principală, a ajuns în Germania la 30 noiembrie 1999, după ce a obținut o viză, și a locuit la tatăl său. La 9 decembrie 1999, acesta a obținut de la serviciul pentru străini din capitala landului Stuttgart o autorizație de ședere valabilă până la 31 decembrie 2000. La 4 decembrie 2000, Stadt Böblingen a prelungit această autorizație până la 31 decembrie 2002, iar apoi, a doua oară, la 21 noiembrie 2002, până la 8 decembrie 2003.

24. Mai întâi, Ibrahim Altun s-a declarat șomer la Biroul pentru încadrare în muncă, iar de la 1 septembrie 2003 a început o formare pentru tinerii șomeri, pe care a abandonat-o la 2 aprilie 2004.

25. La 22 martie 2003, Ibrahim Altun a comis o tentativă de viol asupra unei tinere de 16 ani. La 28 aprilie 2003, acesta a fost arestat și plasat în arest preventiv până la 27 mai 2003.

26. La 16 septembrie 2003, prin hotărârea pronunțată de Amtsgericht Böblingen (Germania), acesta a fost condamnat la un an și trei luni de închisoare cu suspendarea condiționată a pedepsei.

27. La 20 noiembrie 2003, Ibrahim Altun a solicitat la Stadt Böblingen o nouă prelungire a dreptului său de ședere pe teritoriul german, solicitare care a fost respinsă prin decizia din 20 aprilie 2004. De asemenea, Stadt Böblingen a dispus ca Ibrahim Altun să părăsească teritoriul german într-un termen de trei luni de la notificarea acestei decizii, sub sancțiunea expulzării în Turcia.

28. Stadt Böblingen și-a întemeiat decizia pe faptul că Ibrahim Altun comisesse o infracțiune gravă, ceea ce constituie, potrivit dreptului german, un motiv de respingere a unei cereri de prelungire a dreptului de ședere. De asemenea, acesta a precizat că Ibrahim Altun nu dobândise statutul juridic prevăzut la articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80.

[...] impune cerința ca «susținătorul reîntregirii» la care membrul familiei a avut reședința legală în cursul perioadei de trei ani să fi îndeplinit condițiile menționate la articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere pe parcursul întregii perioade?

29. Întrucât opoziția formulată de Ibrahim Altun împotriva acestei decizii a fost respinsă la 5 octombrie 2004, acesta din urmă a introdus o acțiune împotriva deciziei de respingere la Verwaltungsgericht Stuttgart (Germania). Acesta consideră că cererea de prelungire a dreptului său de ședere trebuie examinată nu numai potrivit dispozițiilor naționale, ci și în raport cu articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80.

- 2) În această privință, pentru ca un membru al familiei să dobândească drepturile prevăzute la articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80 [...], este suficient ca «susținătorul reîntregirii» să fi exercitat în cursul acestei perioade o activitate profesională la diferiți angajatori timp de doi ani și șase luni și, în continuare, să fi fost șomer involuntar timp de șase luni și, în plus, această situație să fi persistat ulterior pentru o perioadă mai lungă?

III — Întrebările preliminare

30. În acest context, Verwaltungsgericht Stuttgart a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări:

- „1) Dobândirea drepturilor în temeiul articolului 7 prima teză din Decizia nr. 1/80

- 3) Articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80 [...] poate fi de asemenea invocat de o persoană care a obținut o autorizație de ședere în calitate de membru al familiei unui resortisant turc al cărui drept de ședere și, prin urmare, al cărui acces la piața legală a muncii a unui stat membru se întemeiază numai pe acordarea azilului politic pentru motive de persecuție politică în Turcia?

4) În cazul în care răspunsul la a treia întrebare este afirmativ, un membru al familiei poate să invoce de asemenea articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80 [...] dacă acordarea azilului politic și, pe baza acestuia, dreptul de ședere și accesul la piața legală a muncii al «susținătorului reîntregirii» (în speță, tatăl său) se întemeiază pe declarații inexacte?

5) În cazul în care răspunsul la a patra întrebare este negativ, este necesar, înainte de a le refuza membrilor familiei drepturile întemeiate pe articolul 7 prima teză din Decizia nr. 1/80 [...], ca drepturile «susținătorului reîntregirii» (în speță, tatăl său) să fi fost în prealabil retrase sau revocate în mod formal?”

IV — Analiză

31. Trebuie amintit cu titlu introductiv că, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile articolului 7 primul paragraf din Decizia nr. 1/80 au efect direct, astfel încât resortisantul turc care îndeplinește condițiile pe care acestea le prevăd se poate prevala în mod direct în fața instanței naționale de drepturile

pe care aceste dispoziții i le conferă¹⁰. Pe de altă parte, în cazul în care condițiile prevăzute la articolul 7 primul paragraf din decizia menționată sunt îndeplinite, nu numai efectul direct al acesteia are drept consecință faptul că acest resortisant turc obține în mod direct, în temeiul Deciziei nr. 1/80, un drept individual cu privire la încadrarea în muncă, ci, în plus, efectul util al acestui drept implică în mod necesar existența unui drept corelativ de ședere întemeiat de asemenea pe dreptul comunitar și independent de menținerea condițiilor de dobândire a acestor drepturi¹¹.

32. În acțiunea principală nu se contestă că, în temeiul articolului 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80, Ibrahim Altun a fost autorizat să se alăture tatălui său, Ali Altun, pe teritoriul statului membru gazdă și că a locuit cu acesta mai mult de trei ani. Prin urmare, Ibrahim Altun are vocația de a invoca această dispoziție.

33. Cu toate acestea, prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere urmărește să se stabilească în ce măsură copilul unui lucrător turc se poate prevala de drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80, atunci când acest lucrător a intrat ca refugiat politic pe teritoriul statului membru gazdă.

¹⁰ — A se vedea Hotărârea din 17 aprilie 1997, Kadiman (C-351/95, Rec., p. I-2133, punctul 28), Hotărârea din 16 martie 2000, Ergat (C-329/97, Rec., p. I-1487, punctul 34), și Hotărârea din 22 iunie 2000, Eyüp (C-65/98, Rec., p. I-4747, punctul 25).

¹¹ — A se vedea Hotărârea Ergat, citată anterior (punctul 40).

34. În continuare, prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească în ce măsură acest copil poate beneficia de drepturile menționate, în cazul în care, în cursul perioadei de trei ani în care a locuit împreună cu lucrătorul turc, acesta din urmă a fost salariat timp de doi ani și șase luni, iar, ulterior, șomer în cursul ultimelor șase luni.

35. În cele din urmă, prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească în ce măsură copilul unui lucrător turc poate pierde beneficiul drepturilor conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80, în cazul în care se constată că lucrătorul turc a dobândit statutul de refugiat politic și, prin urmare, dreptul său de ședere ca urmare a unor declarații mincinoase.

A — *Cu privire la a treia întrebare*

36. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă faptul că un lucrător turc a intrat pe teritoriul german în calitate de refugiat politic influențează aplicarea Deciziei nr. 1/80. În fapt, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Directiva 2004/83 și Convenția de la Geneva se opun aplicării acestei decizii.

37. Nu credem acest lucru.

38. Trebuie amintit de la început că Directiva 2004/83 a intrat în vigoare la 20 octombrie 2004 și că statele membre trebuiau să se conformeze acestei directive până la 10 octombrie 2006¹². Considerăm, așadar, că aceasta nu este aplicabilă situației de fapt din acțiunea principală, întrucât Ali Altun a ajuns pe teritoriul german la 27 martie 1996.

39. În continuare, considerăm că, în speță, Convenția de la Geneva nu se opune aplicării Deciziei nr. 1/80 lucrătorilor turci care au intrat pe teritoriul statului membru gazdă în calitate de refugiați.

40. Amintim că articolul 5 din Convenția de la Geneva prevede că „[n]icio dispoziție din această convenție nu aduce atingere celorlalte drepturi și avantaje acordate, independent de această convenție, refugiaților”.

¹² — A se vedea articolul 38 alineatul (1) și articolul 39 din directiva menționată.

41. Or, în opinia noastră, Decizia nr. 1/80 acordă drepturi și avantaje diferite de cele acordate de Convenția de la Geneva refugiaților politici de naționalitate turcă.

42. Într-adevăr, Curtea a hotărât că motivele pentru care este recunoscut dreptul de ședere al unui lucrător turc nu sunt determinate în scopul aplicării Deciziei nr. 1/80¹³.

43. În Hotărârea Kus, citată anterior, Curtea a arătat că, de la data la care lucrătorul turc a fost încadrat în muncă mai mult de un an cu un permis de ședere valabil, acesta îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) prima liniuță din decizia respectivă, chiar dacă acest permis de ședere i-a fost acordat, inițial, în alte scopuri decât acela de a exercita o activitate salariată¹⁴.

44. Prin urmare, un refugiat politic turc poate beneficia, în opinia noastră, de drepturile conferite de articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, din moment ce îndeplinește condițiile prevăzute la articolul menționat, întrucât acesta este, înainte de toate, un lucrător.

45. Pe de altă parte, spre deosebire de Convenția de la Geneva, care nu prevede drepturi speciale pentru membrii familiei refugiatului politic, Decizia nr. 1/80 prevede posibilitatea membrilor familiei lucrătorului turc¹⁵, care sunt autorizați să se alăture acestuia, de a dobândi drepturi pentru a avea acces la piața legală a muncii.

46. Prin urmare, considerăm că, de la data la care un refugiat politic turc beneficiază atât de un drept de ședere, cât și de un permis de muncă valabile și, prin urmare, de accesul legal la piața muncii, Decizia nr. 1/80 este aplicabilă acestuia.

47. Or, potrivit dreptului german, străinii care dețin un permis de ședere sau un drept de ședere pe perioadă nedeterminată nu sunt supuși autorizației de muncă¹⁶. Prin urmare, aceste persoane, pentru simplul motiv că dețin un permis de ședere pe perioadă

13 — A se vedea Hotărârea din 24 ianuarie 2008, Payir și alții (C-294/06, Rep., p. I-203, punctele 40 și 45). A se vedea de asemenea Hotărârea din 16 decembrie 1992, Kus (C-237/91, Rec., p. I-6781, punctele 21 și 22).

14 — A se vedea punctul 23 de mai sus.

15 — Curtea a dat o definiție largă noțiunii de membru al familiei. Astfel, Curtea a stabilit, în Hotărârea din 30 septembrie 2004, Ayaz (C-275/02, Rec., p. I-8765), că fiul vitreg al unui lucrător turc, cu vârsta sub 21 de ani sau aflat în întreținerea acestuia, trebuie să fie considerat un membru al familiei acestuia și poate beneficia, prin urmare, de drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 (punctul 48). Curtea și-a întemeiat raționamentul în special pe faptul că această dispoziție nu conține niciun element de natură să inducă ideea că sfera de aplicare a noțiunii de membru al familiei ar fi limitată la rudele de sânge ale lucrătorului turc. Aceasta a continuat declarând că, în cadrul Acordului de cooperare dintre Comunitatea Economică Europeană și Regatul Maroc, semnat la Rabat la 27 aprilie 1976 și aprobat în numele Comunității prin Regulamentul (CEE) nr. 2211/78 al Consiliului din 26 septembrie 1978 (JO L 264, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 2, p. 202), această noțiune se extinde și la ascendenții lucrătorului marocan și ai soțului care locuiesc împreună cu acesta în statul membru gazdă (punctele 46 și 47).

16 — A se vedea articolul 284 alineatul 1 din codul german al securității sociale III (Sozialgesetzbuch III).

nedeterminată, au dreptul să intre pe piața muncii germane.

48. În acțiunea principală, autoritățile germane i-au acordat lui Ali Altun un permis de ședere pe perioadă nedeterminată. Astfel, acestea au acceptat să îi ofere statutul de lucrător, dându-i acces la piața legală a muncii.

49. În opinia noastră, din aceasta rezultă că Ali Altun se poate prevala de drepturile conferite de articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, iar, pentru acest motiv, membrii familiei sale care îndeplinesc condițiile enumerate la articolul 7 din decizia menționată se pot prevala de asemenea de drepturile pe care acesta le conferă.

50. Având în vedere aceste elemente, considerăm că dispozițiile Deciziei nr. 1/80 sunt aplicabile lucrătorului turc care a intrat pe teritoriul statului membru gazdă în calitate de refugiat politic și membrilor familiei sale.

B — Cu privire la prima și la a doua întrebare

51. Instanța de trimitere solicită să se stabilească în ce măsură copilul unui lucrător turc

poate beneficia de drepturile acordate în temeiul articolului 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 în cazul în care, în cursul perioadei de trei ani în care acesta a locuit împreună cu lucrătorul, acesta din urmă a fost salariat timp de doi ani și șase luni, iar, ulterior, șomer în cursul ultimelor șase luni.

52. În fapt, instanța de trimitere urmărește să se stabilească dacă, având în vedere aceste împrejurări, se poate considera că Ali Altun a fost încadrat pe piața legală a muncii, în conformitate cu articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă această situație se poate regăsi atunci când lucrătorul turc nu a fost încadrat în muncă în mod legal timp de trei ani.

53. În primul rând, amintim că articolul 7 primul paragraf prima liniuță din decizia menționată prevede că „membrii familiei unui lucrător turc încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru, care au fost autorizați să se alăture acestuia au dreptul să accepte – sub rezerva priorității ce trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității – orice ofertă de încadrare în muncă, dacă au locuit în mod legal pe teritoriul acestui stat de cel puțin trei ani”.

54. Este necesar să se constate că, spre deosebire de ceea ce este prevăzut în mod

expres la articolul 6 din Decizia nr. 1/80, nu este indicat sub nicio formă în cuprinsul articolului 7 primul paragraf prima liniuță din această decizie că lucrătorul turc trebuie să fi fost încadrat în muncă în mod legal în cursul perioadei de trei ani în care a locuit împreună cu membrul familiei.

55. În Hotărârea din 26 noiembrie 1998, Birden¹⁷, Curtea a făcut o distincție între noțiunea de lucrător, cea de încadrare pe piața legală a muncii și cea de încadrat în muncă în mod legal.

56. Din hotărârea menționată reiese că lucrătorul este o persoană care exercită activități reale și efective în numele altei persoane, în schimbul unei remunerații, cu excepția activităților care sunt atât de reduse, încât apar ca fiind pur marginale și accesorii¹⁸.

57. În continuare, Curtea a precizat că trebuie să se considere că noțiunea „piață legală a muncii” desemnează toți lucrătorii care au respectat actele cu putere de lege și normele administrative ale statului respectiv și au astfel dreptul să exercite o activitate profesională pe teritoriul acestuia¹⁹.

58. În cele din urmă, Curtea a amintit jurisprudența sa constantă, potrivit căreia legalitatea încadrării în muncă presupune o situație stabilă, și nu precară pe piața muncii dintr-un stat membru și implică, în această privință, existența unui drept de ședere necontestat²⁰.

59. Distincția dintre aceste din urmă două noțiuni poate părea neclară. O persoană care este încadrată în muncă în mod legal îndeplinește, numai pentru acest motiv, a doua condiție, și anume faptul că aceasta este încadrată pe piața legală a muncii. Într-adevăr, un lucrător turc care exercită o activitate salariată legală pe teritoriul unui stat membru a obținut, în mod obligatoriu, dreptul de a exercita o astfel de activitate și se consideră că acesta a respectat legislația statului membru respectiv care reglementează intrarea sa pe acest teritoriu, precum și exercitarea unei activități salariate.

60. Deși este adevărat că aceste două noțiuni sunt legate, jurisprudența Curții demonstrează totuși că trebuie să se facă distincție între acestea.

61. În Hotărârea din 23 ianuarie 1997, Tetik²¹, și în cadrul articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, Curtea s-a pronunțat în sensul că nu se poate considera că un lucrător

17 — C-1/97, Rec., p. I-7747.

18 — Hotărârea Birden, citată anterior (punctul 25).

19 — *Ibidem* (punctul 51).

20 — *Ibidem* (punctul 55).

21 — C-171/95, Rec., p. I-329.

turc care a fost încadrat în muncă timp de mai mult de patru ani într-un stat membru și care abandonează acest loc de muncă pentru a căuta o altă activitate în același stat a părăsit definitiv piața muncii din acest stat, cu condiția ca acesta să fie încadrat în continuare pe piața legală a muncii. În continuare, Curtea precizează că această condiție este îndeplinită în măsura în care lucrătorul în cauză îndeplinește toate formalitățile eventual cerute în statul membru respectiv, în special înscriindu-se ca solicitant al unui loc de muncă la serviciile competente ²².

62. Doar indisponibilitatea definitivă a lucrătorului turc sau faptul că a părăsit definitiv piața muncii din statul membru gazdă, pensionându-se, de exemplu, îl va exclude de pe piața legală a muncii ²³.

63. În opinia noastră, din această jurisprudență reiese că noțiunea de încadrare pe piața legală a muncii semnifică faptul că lucrătorul turc trebuie să aibă acces în mod legal la piața muncii din statul membru gazdă. Prin urmare, nu se poate afirma că acest lucrător trebuie să exercite în mod efectiv o activitate profesională.

64. Considerăm că această soluție este aplicabilă și articolului 7 primul paragraf din

Decizia nr. 1/80, cu atât mai mult în cazul în care perioadele de șomaj sunt involuntare.

65. În primul rând, coerența interpretării aceleiași noțiuni impune, în opinia noastră, ca noțiunea „încadrare pe piața legală a muncii” utilizată la articolul 7 primul paragraf din această decizie să fie interpretată în același mod în care este interpretată noțiunea utilizată la articolul 6 alineatul (1) din decizia menționată.

66. În continuare, această interpretare este, în opinia noastră, conformă cu obiectivul și cu economia Deciziei nr. 1/80.

67. Într-adevăr, această decizie urmărește favorizarea integrării treptate, în statul membru gazdă, a resortisanților turci care îndeplinesc condițiile prevăzute la una dintre dispozițiile deciziei menționate și, prin urmare, beneficiază de drepturile pe care aceasta le conferă ²⁴.

68. Prima etapă prevede acordarea unor drepturi, în mod progresiv, lucrătorului turc, în funcție de durata raportului său de muncă.

22 — Punctele 40 și 41. A se vedea de asemenea Hotărârea din 7 iulie 2005, Dogan (C-383/03, Rec., p. I-6237, punctul 19).

23 — A se vedea Hotărârea din 10 februarie 2000, Nazli (C-340/97, Rec., p. I-957, punctele 37-39).

24 — A se vedea în special Hotărârea din 18 iulie 2007, Derin (C-325/05, Rep., p. I-6495, punctul 53).

În acest sens, articolul 6 din Decizia nr. 1/80 prevede pentru lucrătorul turc, după un an în care a fost încadrat în muncă în mod legal, dreptul la reînnoirea contractului de muncă la același angajator, după trei ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, dreptul să accepte o altă ofertă din partea altui angajator în cadrul aceleiași profesii și, în sfârșit, după patru ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, beneficiul accesului liber la orice activitate salariată, la alegerea sa.

69. În continuare, și aceasta constituie a doua etapă, pentru a îmbunătăți integrarea lucrătorului turc pe piața muncii din statul membru gazdă, Decizia nr. 1/80 prevede la articolul 7 primul paragraf posibilitatea ca membrii familiei sale să fie autorizați să i se alăture acestuia pentru a-și stabili reședința pe teritoriul acestui stat în vederea reîntregirii familiei. În plus, în scopul de a îmbunătăți integrarea familiei acestui lucrător turc, articolul menționat acordă membrilor familiei, după un anumit timp, dreptul de a fi încadrați în muncă în respectivul stat membru²⁵.

70. Astfel, articolul 7 primul paragraf din Decizia nr. 1/80 urmărește să creeze condiții favorabile pentru reîntregirea familiei în statul membru gazdă, permițând mai întâi prezența membrilor familiei alături de lucrătorul migrant și consolidând, ulterior, poziția acestora pe teritoriul statului respectiv, prin dreptul de acces la piața muncii care le este acordat²⁶.

71. Or, considerăm că aceste condiții favorabile reîntregirii familiei și, prin urmare, buna integrare a lucrătorului turc pe piața muncii din statul membru gazdă, ar putea fi afectate în mod negativ în cazul în care acestui lucrător i s-ar solicita nu numai să fie încadrat pe piața legală a muncii din statul membru respectiv pentru o perioadă de trei ani, ci și, în plus, să fie încadrat în muncă în mod legal în toată această perioadă.

72. Într-adevăr, o astfel de interpretare ar conduce, într-un caz precum cel din acțiunea principală, la refuzarea drepturilor conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 unui membru al familiei lucrătorului turc, pentru motivul că acest lucrător, într-o perioadă de trei ani petrecută pe teritoriul statului membru gazdă, nu a lucrat decât timp de doi ani și șase luni și că acesta s-a aflat în mod involuntar în șomaj în cursul ultimelor șase luni.

73. Dacă ținem cont de situația economică actuală, care se poate dovedi dificilă pentru cei care caută un loc de muncă, și, cu siguranță, în special pentru un resortisant al unei țări terțe, și din perspectiva obiectivului articolului 7 din Decizia nr. 1/80 care, amintim, este acela de a îmbunătăți integrarea familiei acestui lucrător turc prin crearea unor condiții favorabile reîntregirii familiei și de a favoriza integrarea acestui lucrător, considerăm că o astfel de interpretare ar avea drept consecință reducerea excesivă a domeniului de aplicare al articolului 7 din decizia menționată.

25 — A se vedea Hotărârea Kadiman, citată anterior (punctele 34 și 35).

26 — *Ibidem* (punctul 36).

74. Prin urmare, considerăm că nu este obligatoriu ca lucrătorul turc să fi fost încadrat în muncă în mod legal timp de trei ani pentru ca membrul familiei sale să poată beneficia de drepturile care îi sunt conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din decizia menționată.

75. Instanța de trimitere solicită de asemenea să se stabilească dacă lucrătorul turc trebuie să fi fost încadrat pe piața legală a muncii în perioada de trei ani în care acesta a locuit împreună cu membrul familiei, pentru ca acesta din urmă să beneficieze de drepturile conferite în temeiul articolului 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80.

76. În Hotărârea din 11 noiembrie 2004, *Cetinkaya*²⁷, instanța de trimitere solicita să se stabilească dacă un resortisant turc, membru al familiei unui lucrător turc și care a îndeplinit condiția privind reședința comună, putea pierde drepturile pe care articolul 7 primul paragraf din Decizia nr. 1/80 i le conferă numai pentru că, la un moment dat, acest lucrător încetase să mai fie încadrat pe piața legală a muncii.

77. Curtea s-a pronunțat în sensul că drepturile pe care le conferă articolul 7 primul paragraf din această decizie pot fi exercitate de membrul familiei ulterior perioadei în

decursul căreia acesta a locuit cu lucrătorul turc încadrat pe piața legală a muncii din statul membru gazdă, chiar dacă, după această perioadă, lucrătorul respectiv nu mai este încadrat pe piața legală a muncii²⁸.

78. În opinia noastră, din această jurisprudență reiese că cerința privind încadrarea pe piața legală a muncii trebuie să fi fost efectivă cel puțin în cursul perioadei de trei ani în care acesta a locuit împreună cu membrul familiei.

79. În acțiunea principală nu se contestă faptul că Ibrahim Altun a locuit cu tatăl său timp de cel puțin trei ani. Instanța de trimitere arată că, în această perioadă de trei ani, Ali Altun a exercitat o activitate profesională timp de doi ani și șase luni și că a fost șomer în cursul ultimelor șase luni. Pe de altă parte, se indică, în observațiile reclamantului din acțiunea principală, că Ali Altun a găsit un nou loc de muncă la 7 octombrie 2004²⁹.

80. Prin urmare, considerăm că Ali Altun a fost încadrat pe piața legală a muncii în cursul celor trei ani în care acesta a locuit împreună cu fiul său, Ibrahim Altun, și că acesta din urmă poate beneficia de drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80.

27 — C-467/02, Rec., p. I-10895.

28 — A se vedea punctul 32 din hotărârea menționată.

29 — A se vedea pagina 8 din observații.

81. Având în vedere ansamblul acestor elemente, considerăm că drepturile conferite în temeiul acestei dispoziții pot fi pretinse de copilul unui lucrător turc în cazul în care, în cursul perioadei prevăzute de trei ani de reședință, acest lucrător a fost încadrat în muncă timp de doi ani și șase luni, apoi a fost șomer în cursul ultimelor șase luni.

C — Cu privire la a patra și la a cincea întrebare

82. Instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă un membru al familiei poate beneficia de drepturile conferite în temeiul articolului 7 primul paragraf din Decizia nr. 1/80, în cazul în care lucrătorul turc a intrat pe teritoriul statului membru gazdă în calitate de refugiat politic, iar acordarea acestui statut se întemeiază pe declarații inexacte.

83. Instanța de trimitere arată, în cererea sa, că „o serie de indicii permit [...] să se stabilească faptul că indicațiile furnizate de [Ali Altun] în cadrul procedurii de azil nu pot corespunde adevărului”³⁰.

84. În observațiile pe care le-a prezentat Curții, Comisia Comunităților Europene consideră că aceasta nu este competentă să se pronunțe cu privire la aceste întrebări, având în vedere caracterul ipotetic al acestora³¹.

85. Deși este adevărat, desigur, că instanța de trimitere nu precizează dacă permisul de ședere al lui Ali Altun face obiectul unei proceduri de anulare în fața instanțelor naționale, nici dacă, în mod efectiv, obiectul acțiunii principale îl reprezintă cererea de anulare a permisului de ședere al fiului lui Ali Altun, nu este mai puțin adevărat că, în opinia noastră, situația acestuia din urmă este strâns legată de cea a tatălui său. Într-adevăr, în temeiul Deciziei nr. 1/80, în primul rând, situația lucrătorului turc va permite membrului familiei sale să dobândească drepturi. Rezultă că un element care poate schimba situația lucrătorului turc ar putea avea consecințe asupra situației membrului familiei sale. Prin urmare, considerăm că trebuie să se răspundă la aceste întrebări preliminare.

86. Instanța de trimitere ridică problema dacă faptul că autoritățile competente consideră că statutul de refugiat politic al lui Ali Altun, precum și dreptul de ședere care rezultă din acesta au fost acordate pe baza unor declarații false îl privează pe Ibrahim Altun de beneficiul drepturilor conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80.

30 — A se vedea pagina 11 din decizia de trimitere.

31 — Punctul 46.

87. În opinia noastră, comportamentul fraudulos al unui lucrător turc la intrarea pe teritoriul statului membru gazdă în calitate de refugiat politic îl privează pe copilul lucrătorului în cauză de beneficiul acestor drepturi, atunci când autoritățile retrag dreptul de ședere al lucrătorului respectiv înainte de expirarea perioadei prevăzute de trei ani de reședință.

88. În primul rând, trebuie să se amintească faptul că, în Hotărârea din 5 iunie 1997, Kol³², Curtea s-a pronunțat în sensul că perioadele de încadrare în muncă îndeplinite ulterior obținerii unei autorizații de ședere de care persoana în cauză a beneficiat numai în temeiul unui comportament fraudulos care a condus la o condamnare nu pot fi considerate legale, în sensul aplicării articolului 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, întrucât resortisantul turc nu îndeplinea condițiile de acordare a unei astfel de autorizații care, prin urmare, putea fi contestată după descoperirea fraudei³³.

89. Această jurisprudență ni se pare aplicabilă în cadrul articolului 7 din respectiva decizie. Într-adevăr, am arătat că acest articol condiționează obținerea drepturilor pe care le conferă în special de cerința ca lucrătorul turc să fie încadrat pe piața legală a muncii, cu alte cuvinte, ca accesul acestuia la piața muncii din statul membru gazdă să fie posibil din punct de vedere legal.

90. Or, dacă se dovedește că acest lucrător turc a obținut permisul de ședere și permisul de muncă numai în temeiul unui comportament fraudulos, accesul la piața muncii nu poate fi considerat ca fiind legal, întrucât nu sunt îndeplinite condițiile de acordare a autorizației de ședere, care permite accesul la piața muncii.

91. Într-o asemenea ipoteză, considerăm că beneficiul drepturilor conferite membrului familiei de articolul 7 din Decizia nr. 1/80 depinde de aspectul dacă acesta din urmă dobândise sau nu dobândise drepturile menționate la data retragerii autorizației de ședere a lucrătorului turc.

92. Într-adevăr, astfel cum am arătat deja la punctul 30 din Concluziile prezentate în cauza Derin, citată anterior, de la data la care au fost îndeplinite condițiile cerute la articolul 7 primul paragraf din decizia menționată, această dispoziție conferă membrilor familiei lucrătorului turc drepturi autonome de acces la încadrarea în muncă în statul membru gazdă și care nu depind de menținerea condițiilor respective³⁴.

32 — C-285/95, Rec., p. I-3069.

33 — Punctul 26.

34 — A se vedea Hotărârea Ayaz, citată anterior (punctul 41). A se vedea de asemenea Hotărârile citate anterior Ergat (punctul 38) și Cetinkaya (punctul 30).

93. Așadar, în opinia noastră, odată ce membrul familiei a dobândit drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80, nu este posibil să fie contestate pentru motivul că lucrătorul turc a putut avea, în trecut, un comportament fraudulos și că, pentru aceste motive, autoritățile competente au retras dreptul de ședere al acestuia după obținerea drepturilor respective.

94. În opinia noastră, securitatea juridică se opune ca, din cauza comportamentului fraudulos adoptat de lucrătorul turc la data cererii de obținere a dreptului său de ședere pe teritoriul statului membru gazdă, drepturile pe care membrul familiei acestui lucrător le-a dobândit în temeiul dispoziției menționate să fie anulate.

95. În schimb, din moment ce drepturile conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 nu au fost încă dobândite la data retragerii dreptului de ședere al lucrătorului turc, considerăm că autoritățile competente au posibilitatea de a refuza beneficiul drepturilor conferite de articolul menționat membrilor familiei acestui lucrător turc.

96. Având în vedere ansamblul elementelor de mai sus, suntem de părere că articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia

nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care un lucrător turc a obținut statutul de refugiat politic ca urmare a unui comportament fraudulos, membrul familiei sale nu poate pretinde drepturile conferite de această dispoziție decât dacă permisul de ședere al acestui lucrător a făcut obiectul unei retrageri după expirarea termenului prevăzut de trei ani în care au locuit împreună.

97. Adăugăm că, întrucât cererea de prelungire a șederii lui Ibrahim Altun a fost respinsă pentru motivul că acesta din urmă comisese o infracțiune gravă, se pune întrebarea dacă drepturile pe care dispoziția menționată le conferă acestuia nu pot fi limitate din cauza acestei infracțiuni.

98. Rezultă din jurisprudența Curții că drepturile care sunt conferite de articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 pot fi limitate numai dacă sunt îndeplinite două condiții.

99. În primul rând, aceste drepturi pot fi restrânse în cazul în care persoana în cauză a părăsit teritoriul statului membru gazdă

pentru o perioadă semnificativă și fără motive legitime³⁵.

100. În al doilea rând, autoritățile competente din statul membru gazdă pot decide să retragă drepturile menționate, în temeiul articolului 14 din Decizia nr. 1/80, în cazul în care persoana în cauză constituie un pericol real și grav pentru ordinea publică, pentru sănătatea sau pentru siguranța publică³⁶.

101. În ceea ce privește aplicarea articolului 14, Curtea s-a pronunțat în sensul că o măsură de expulzare întemeiată pe această dispoziție nu poate fi adoptată decât în cazul în care comportamentul individual al celui în cauză ar presupune un risc concret de noi perturbări grave ale ordinii publice³⁷. Curtea a arătat de asemenea că o astfel de măsură nu poate fi dispusă în mod automat în urma unei condamnări penale și cu un scop preventiv general³⁸.

102. În această privință, Curtea a precizat că instanțele naționale trebuie să ia în conside-

rare, atunci când verifică legalitatea unei măsuri de expulzare dispuse împotriva unui resortisant turc, elementele de fapt intervenite după ultima decizie a autorităților competente, care ar putea implica dispariția sau diminuarea semnificativă a amenințării prezente pe care comportamentul persoanei în cauză ar reprezenta-o pentru ordinea publică³⁹.

103. În cele din urmă, măsurile de ordine publică luate de statul membru gazdă trebuie să respecte principiul proporționalității⁴⁰, cu alte cuvinte acestea trebuie să fie de natură să garanteze realizarea obiectivului pe care îl urmăresc și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia.

104. Așadar, instanța de trimitere va avea obligația de a stabili aceste elemente de fapt, pentru a constata dacă comportamentul lui Ibrahim Altun prezintă un risc concret de noi perturbări grave.

35 — A se vedea Hotărârea Cetinkaya, citată anterior (punctele 36 și 38).

36 — *Idem*.

37 — A se vedea Hotărârea Derin, citată anterior (punctul 74).

38 — *Idem*.

39 — A se vedea Hotărârea Cetinkaya, citată anterior (punctul 47).

40 — A se vedea Hotărârea Derin, citată anterior (punctul 74).

V — Concluzie

105. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curtii să răspundă la întrebările adresate de Verwaltungsgericht Stuttgart după cum urmează:

- „1) Dispozițiile Deciziei nr. 1/80 din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii, adoptată de Consiliul de asociere instituit prin Acordul de asociere dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia, care a fost semnat la 12 septembrie 1963, la Ankara, de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte, sunt aplicabile copilului unui lucrător turc, atunci când acest lucrător a intrat în calitate de refugiat politic pe teritoriul statului membru gazdă.
- 2) Articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul în care copilul unui lucrător turc poate pretinde drepturile conferite în temeiul acestei dispoziții în cazul în care, în cursul perioadei prevăzute de trei ani, acest lucrător a fost încadrat în muncă timp de doi ani și șase luni și a fost șomer în cursul ultimelor șase luni.
- 3) Articolul 7 primul paragraf prima liniuță din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care un lucrător turc a obținut statutul de refugiat politic ca urmare a unui comportament fraudulos, membrul familiei sale nu poate pretinde drepturile conferite de această dispoziție decât dacă permisul de ședere al acestui lucrător a făcut obiectul unei retrageri după expirarea perioadei prevăzute de trei ani în care au locuit împreună.”